

MONITORIZARE PENTRU O BUNĂ GUVERNARE DE MEDIU

„CONSOLIDAREA GUVERNĂRII ECOLOGICE
PRIN FORMAREA CAPACITĂȚILOR ONG”

Martie 2015 ❖ Ediție specială ❖ Se distribuie în mod gratuit

Participă și tu!

Informare, consultare, participare

Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu susținerea Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Uniunii Europene a demarat, în februarie 2015, proiectul „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”. Proiectul face parte din programul „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților ONG” și se axează pe necesitatea consolidării capacităților reprezentanților societății civile privind monitorizarea politicilor de mediu și a bunei guvernări în domeniul ecologic, evaluarea transparenței în procesele decizionale, la etapa de elaborare și implementare a documentelor de politici. Necesitatea încurajării dialogului între actorii guvernamentali și cei din societatea civilă, crearea premizelor pentru implicarea ONG, cetățenilor, comunităților în procesele decizionale, sensibilizarea publicului larg cu privire la aspectele ce țin de buna guvernare în domeniul mediului sunt deosebit de importante reieșind din faptul că în R. Moldova au demarat și vor continua să fie demarate o serie de reforme, procese, întreprinse diverse acțiuni în vederea asigurării protecției mediului înconjurător (conform documentelor strategice adoptate de Guvern).

Obiectivul primar setat în cadrul acestui proiect este: Consolidarea capacităților reprezentanților societății civile de monitorizare, eva-

luare și formularea recomandărilor privind îmbunătățirea politicilor de mediu și buna guvernare a domeniului ecologic pentru anul 2015 la nivel național și local, întru realizarea prevederilor capitolului 16 al Acordului de Asociere și a Strategiei de mediu 2014-2023.

Pentru o implementare eficientă a cerințelor prevăzute de obiectivul principal, au fost trasate 4 obiective concrete:

- Obiectiv specific 1: Consolidarea capacităților Mișcării Ecologiste din Moldova privind monitorizarea implementării și elaborării proiectelor de legi, directive UE, strategii și programe planificate de Ministerul Mediului pentru anul 2015 la nivel național;

- Obiectiv specific 2: Transferul de cunoștințe către alte organizații neguvernamentale și crearea capacităților de monitorizare a proiectelor și programelor de mediu a organizațiilor neguvernamentale active la nivel regional;

- Obiectiv specific 3: Încurajarea dialogului între actorii guvernamentali și cei din societatea civilă privind elaborarea și formularea recomandărilor pentru armonizarea cadrului legislativ necesar pentru buna guvernare în materie de mediu;

- Obiectiv specific 4: Sensibilizarea publicului privind importanța participării la implementarea politicilor de mediu.

Grupul țintă al proiectului este reprezentat de:

- organizațiile neguvernamentale de mediu (membri ai Mișcării Ecologiste din Moldova, organizațiile teritoriale: OT MEM Ștefan Vodă, Soroca, Comrat, Ungheni, Edineț ș.a., alte organizații neguvernamentale de mediu afiliate MEM);

- organizații neguvernamentale locale din regiunile Nord, Sud și Centru ale Republicii Moldova;

- grupuri neformale de persoane interesate (activiști) la nivel local și regional.

Proiectul își propune drept finalități consolidarea capacităților ONG-urilor, inclusiv a Mișcării Ecologiste din Moldova, în elaborarea documentelor de politici legate de mediu. Activitățile proiectului sunt prevăzute până în noiembrie 2015.

Această ediție specială este elaborată în scopul sensibilizării publicului privind importanța participării la implementarea politicilor în domeniul protecției mediului.

Ediția specială este realizată de AO Mișcarea Ecologistă din Moldova, în colaborare cu revista NATURA, în cadrul proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, proiect finanțat în cadrul programului „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD).

Elena SCOBIOALĂ,
asistent de proiect

Interacțiune dintre autorități și cetățeni

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) a propus trei nivele de ierarhizare, în funcție de tipul de interacțiune dintre autoritatea publică și cetățean:

INFORMAREA:

această primă etapă presupune că administrația oferă publicului informații obiective care îi permit acestuia să înțeleagă problema, soluțiile alternative, beneficiile și riscurile acestora. Este o comunicare într-un singur sens, dintre administrație spre public și este normă pentru toate țările democratice.

CONSULTAREA:

este cea de-a doua etapă în care publicul reacționează, din proprie inițiativă sau la invitația administrației, la propunerile de soluții alternative și/sau decizii publice, iar reacția publicului este luată în considerare de către administrație în procesul de luare a deciziei finale. Este o comunicare în dublu sens, administrația cerând și publicul oferind informații pe o problemă dată.

PARTICIPAREA ACTIVĂ:

este o etapă superioară care permite cetățenilor să devină parteneri în luarea deciziilor în politica publică. Administrația și publicul dezbate împreună probleme, identifică și

propun soluții și alternative. Este un dialog de pe poziții de colaborare între administrație și public.

Principii generale ale participării publicului

Indiferent de regiune sau localitate, principiile de bază ale participării publicului rămân neschimbate și trebuie respectate la elaborarea procedurii de participare a publicului:

- publicul este antrenat la etapa inițială, când există posibilitatea de a influența decizia adoptată;
- publicul are la dispoziție termene rezonabile pentru participare;
- este asigurată informarea eficientă a publicului despre posibilitățile de participare a lui;
- publicului i se oferă informația de bază;
- întregul volum de informație, aplicată în procesul de adoptare a deciziilor, este accesibil pentru familiarizare;
- este asigurată posibilitatea prezentării obiecțiilor;
- în deciziile elaborate de autorități de stat se ține cont, la modul cuvenit, de obiecțiile expuse de public;
- publicului i se oferă informația despre decizia finală.

Dialog pentru o bună guvernare de mediu

Mișcarea Ecologistă din Moldova a organizat, la 18 martie 2015, un atelier de lucru la tema „Dialog pentru o bună guvernare de mediu”, parte a proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, susținut de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și de Uniunea Europeană.

La eveniment au participat reprezentanți ai Ministerului Mediului (Lazăr Chirică, viceministru, Ala Rotaru, șefa Direcției Resurse Naturale și Biodiversitate), ai Academiei de Științe, Institutului de Ecologie, PNUD Moldova, precum și lideri ai ONG-urilor de mediu (REC Moldova, Centrul Național de Mediu, Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic din Republica Moldova, Progresul Silvic, Asociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltare Durabilă, BIOTICA, Ecoterra și altele).

În cadrul atelierului a fost prezentat proiectul „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, implementat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu suportul financiar al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și al Uniunii Europene. A fost evidențiat rolul pe care îl au organizațiile de mediu în procesul reformării domeniului protecției mediului la standardele europene.

De asemenea, au fost discutate prioritățile Ministerului Mediului în anul 2015, prevederile Strategiei de mediu 2014-2023, ale Acordului de Asociere al RM cu UE, precum și Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, document aflat în consultare publică la Ministerul Mediului.

Silvia URSUL

Sergiu Palihovici este născut la 6 aprilie 1971, în satul Vadul Rașcov, raionul Șoldănești. Studii: Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova, Institutul European de Studii Politice de pe lângă Consiliul Europei (Franța). Până a fi numit, în februarie 2015, în postul de ministru al Mediului, a deținut funcția de Secretar General adjunct al Guvernului R. Moldova. Căsătorit, doi copii.

- Dle ministru, cum apreciați la ora actuală sectorul mediului din Republica Moldova și cum îl vedeți în perspectivă?

- Din câte am reușit să cunosc despre situația din sectorul ecologic din țară pot să concluzionez că activitățile economice, împreună cu cele umane, au un impact considerabil asupra mediului înconjurător. Mii de tone de deșeuri care se acumulează anual încă nu sunt gestionate în mod integrat, nu sunt sortate și reciclate, poluează solul, apele, aerul. Cele peste trei mii de râuri mici care formează rețeaua hidrografică a țării au ajuns canale de acumulare și scurgere a deșeurilor. Solurile care sunt considerate bogăția principală a țării își pierd humusul și se află în proces de degradare, iar educația ecologică încă nu face parte din programul școlar. Sistemul instituțional și administrativ care funcționează astăzi în domeniul protecției mediului nu face față cerințelor și provocărilor timpului.

Pentru realizarea obiectivelor trasate de către noul Guvern cea mai mare provocare este implementarea angajamentelor și obligațiilor asumate de R. Moldova în Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, realizarea prevederilor Strategiei de mediu. Mă refer în special la cele ce țin de asigurarea armonizării legislației naționale din domeniul mediului la cea europeană. În perspectivă ne-am propus un plan de reformare instituțională a ministerului, programat pentru perioada 2015-2016. Este vorba de un plan complex pentru realizarea căruia nu sunt suficiente doar eforturile unei singure instituții, de aceea mizăm pe susținerea tuturor instituțiilor de stat, organizațiilor neguvernamentale, mediului academic și cel de afaceri, or, finalmente, grija față de natură trebuie să fie o cauză a tuturor.

- Pe parcursul ultimilor ani autoritatea centrală de mediu a realizat mai multe proiecte menite să îmbunătățească serviciile de asigurare cu apă și canalizare. Totuși, în multe localități din țară situația rămâne complicată. Ce intenționați să faceți în această direcție?

- Voi specifica doar că din sursele Fondului Ecologic Național, în perioada anilor 2009-2014, au fost construite/reabilitate 1180,1 km de apeduct, 217,77 km de rețele de canalizare, au fost conectați la sisteme centralizate de apă 131 486 cetățeni și la rețele de canalizare - 41 322 cetățeni, fiind construite 65 sonde arteziene. Evident că este insuficient, or, proiectele de aprovizionare cu apă și canalizare vor rămâne prioritate în activitatea ministerului. În prezent, în cadrul Ministerului Mediului sunt monitorizate și coordonate mai multe proiecte investiționale în sectorul alimentării cu apă și sanitație a populației din R. Moldova. Astfel, în scurt timp urmează să fie semnate trei memoranduri - cu KfW Development Bank (Germania), cu Agenția Elvețiană de Dezvoltare și Cooperare și Agenția Austriacă

de Dezvoltare. Ca urmare a acestora va fi extins apeductul Chișinău - Strășeni - Călărași, vor fi asigurate cu apă șapte sate din raionul Florești, fiind construit un sistem de eliminare a apelor reziduale la Cantemir. Concomitent, cu susținerea Comisiei Europene, a Băncii Mondiale, Băncii Europene pentru Reconstrucții și Dezvoltare (BERD), Băncii Europene de Investiții (BEI) ș.a. vor avea continuitate mai multe proiecte prevăzute în Planul național de aprovizionare cu apă și canalizare. Bunăoară, „Programul de dezvoltare a companiilor de apă în șase raioane”, susținut de BERD, BEI, FIV va fi finalizat în anul curent. Cu suportul BERD a fost efectuat Studiul de fezabilitate al proiectului „Alimentarea cu apă a regiunii de Nord a Republicii Moldova” în baza apeductului Soroca-Bălți. Este în desfășurare un proiect-pilot pentru alimentarea raionului Nisporeni cu apă din râul Prut. Sunt doar câteva din programele gestionate de Ministerul Mediului care au scopul să aducă apă de calitate în orice gospodărie. Și nu ne vom opri aici.

- Mai multe proiecte ale Ministerului Mediului sunt practic imposibil de realizat fără asistență străină. Pe lângă contactele deja stabilite de instituție

Să ocrotim verdele matern!

aveți intenția să extindeți colaborarea cu donatorii externi?

- Sectorul protecției mediului este puternic dependent de asistența externă. Susținerea oferită până în prezent ne-a ajutat să obținem rezultate semnificative, atât la capitolul consolidării capacităților instituționale, cât și în contextul îmbunătățirii infrastructurii de mediu. Astfel, numai pe parcursul anului 2014 au fost susținute de diverși donatori peste 30 de proiecte de asistență tehnică și de investiții capitale în valoare de 36,1 milioane de euro.

Pentru realizarea obiectivelor trasate de către Guvern vom continua să

În sectorul mediului reforma instituțională este o prioritate

Interviu cu ministrul Mediului, Sergiu Palihovici

cooperăm cu comunitatea donatorilor, pentru a diversifica asistența externă acordată sectorului și a extinde formele de parteneriat. Vom utiliza platforma Consiliului Sectorial de Coordinare, care ne permite să luăm decizii coordonate și bine argumentate pentru prezentarea și promovarea propunerilor de asistență externă. Vom orienta fluxul de asistență, asigurând distribuirea echitabilă pe fiecare domeniu care necesită suportul donatorilor. Vom discuta în format bilateral cu un șir de țări care oferă suport în cadrul Asistenței Oficiale pentru Dezvoltare (AOD) și pentru care protecția mediului este o prioritate pentru susținere - Cehia, Austria, Elveția, Germania, Slovacia etc. Desigur avem în plan să extindem cooperarea în cadrul AOD și cu alte țări: Lituania, Slovenia, România, Ungaria.

- Planificați să modificați structura instituțiilor subordonate Ministerului Mediului și ce idei aveți referitor la Agenția „Moldsilva”?

- Reforma instituțională în sectorul de mediu este o prioritate în Programul Guvernului pentru anii 2015-2018 la capitolul „Protecția mediului”. Aceasta a fost determinată de lipsa principiului delimitării atribuțiilor clare în cadrul Ministerului Mediului și instituțiilor din subordine. Este vorba anume de atribuțiile de elaborare a politicilor, implementarea lor și controlul respectării legislației, unde au fost ignorate prevederile Legii nr. 98 din 4 mai 2012 privind administrația publică centrală

domenii cum ar fi calitatea și protecția aerului, solului, biodiversitatea, ariile naturale protejate de stat, gestionarea deșeurilor și substanțelor chimice, nu există structuri care să asigure implementarea politicilor sectoriale.

Prin semnarea Acordului de Asociere R. Moldova - UE ne-am asumat angajamente de implementare a unor

Pentru realizarea obiectivelor trasate de către noul Guvern cea mai mare provocare este implementarea angajamentelor și obligațiilor asumate de R. Moldova în Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, realizarea prevederilor Strategiei de mediu. Mă refer în special la cele ce țin de asigurarea armonizării legislației naționale din domeniul mediului la cea europeană. În perspectivă ne-am propus un plan de reformare instituțională a ministerului, programat pentru perioada 2015-2016.

mecanisme și instrumente de mediu noi. De aici urmează clar că pe măsură ce se adoptă noi legi în domeniu trebuie de creat și structurile necesare pentru implementarea acestora. Și iată aici venim cu ideea de a crea o Agenție de Mediu (cu trei filiale regionale: Nord, Centru și Sud) care va asigura implementarea noilor politici de profil, poate cu anexarea agențiilor existente astăzi.

În ceea ce privește Agenția „Moldsilva”: actualmente această

Inspectoratul Ecologic de Stat (astăzi Garda forestieră dublează funcțiile acestui inspectorat), iar Agenția propriu-zisă să asigure doar funcții de gestionare a sectorului forestier și de implementare a politicilor și să treacă în subordinea Ministerului Mediului.

Consider foarte important faptul că reforma și modernizarea instituțională să fie realizate în mod prioritar, altminteri, riscăm să construim ceva pe un fundament nedurabil și să eșuăm în realizarea obiectivelor stabilite în Acordul de Asociere R. Moldova - UE și în Strategia națională de mediu.

- Care este în prezent sectorul gestionat de Ministerul Mediului unde trebuie de lucrat mai mult și respectiv vedeți un domeniu despre care se poate de spus că este într-o perfectă ordine?

- Nu cred că pot numi un anumit sector în care se poate de spus că totul este bine. Deși sunt inițiate unele activități în domeniul creării sistemului integrat de gestionare a deșeurilor, managementului resurselor de apă pe principiul bazinelor hidrografice, în domeniul managementului durabil al solurilor și terenurilor, mai trebuie de muncit mult în aceste sectoare ca să putem spune că avem o situație relativ bună. Cea mai gravă situație, după părerea mea, o avem în domeniul calității aerului. Ministerul Mediului nu are o structură care s-ar ocupa de acest aspect. Nu există încă o strategie de protecție a aerului atmosferic care să ne ghideze activitățile în acest sector. Starea actuală a calității aerului și

Consiliul Național pentru Participare de pe lângă Primul-ministru a demonstrat expertiză în elaborarea politicilor publice, monitorizarea și evaluarea implementării politicilor publice

Cea mai gravă situație, după părerea mea, o avem în domeniul calității aerului. Ministerul Mediului nu are o structură care s-ar ocupa de acest aspect. Nu există încă o strategie de protecție a aerului atmosferic care să ne ghideze activitățile în acest sector. Starea actuală a calității aerului și lipsa cadrului instituțional, legislativ și strategic în domeniu impune un șir de măsuri urgente ce ar ține de reducerea emisiilor de poluanți, a emisiilor gazelor cu efect de seră în toate sectoarele economiei naționale. Mai mult, o bună parte din angajamentele asumate în Acordul de Asociere țin de acest domeniu, iar în condițiile menționate implementarea acestui capitol rămâne a fi o provocare majoră pentru minister.

instituție este subordonată direct Guvernului și îndeplinește trei funcții: elaborează politicile în sector, asigură implementarea acestora și controlul respectării legislației prin intermediul Gărzii forestiere. Totuși, se atestă o încălcare majoră a prevederilor Legii privind administrația publică centrală de specialitate în activitatea acestei Agenții. De aceea, vom promova ideea de a delimita funcțiile Agenției „Moldsilva” astfel încât elaborarea politicilor de gestionare, protecție și dezvoltare a fondului forestier, a florei și faunei să fie asigurată de Ministerul Mediului, controlul respectării legislației forestiere să se regăsească la

lipsa cadrului instituțional, legislativ și strategic în domeniu impune un șir de măsuri urgente ce ar ține de reducerea emisiilor de poluanți, a emisiilor gazelor cu efect de seră în toate sectoarele economiei naționale. Mai mult, o bună parte din angajamentele asumate în Acordul de Asociere țin de acest domeniu, iar în condițiile menționate implementarea acestui capitol rămâne a fi o provocare majoră pentru minister.

- Vă mulțumim și vă urăm mult succes în activitate!

Sursa: Moldpres.md

Democrația reprezintă guvernarea poporului, pentru popor și de către popor, spunea Abraham Lincoln. Democrația este sistemul de guvernământ în cadrul căruia puterea aparține cetățenilor.

Deși tot mai des se vorbește despre acces la informație și participarea publică, există o nevoie acută de a dezvolta o cultură a participării active și democratice a cetățenilor la nivel local, regional și național în toate domeniile. Și întru asigurarea protecției mediului este nevoie de cetățeni informați și activi.

Prezentăm în continuare unul dintre proiectele de decizii aflate în consultare publică la Ministerul Mediului. Mai multe proiecte de decizii găsiți pe pagina web a Ministerului Mediului, la rubrica *Transparența decizională*.

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020 și Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia

Scopul proiectului este reducerea ratei actuale de pierdere a biodiversității, ca o contribuție la reducerea sărăciei și ca beneficiu pentru toate formele de viață de pe pământ.

Necesitatea elaborării unui document de politici în domeniul biodiversității a fost condiționată de cerințele pe parcursul ultimilor ani, atât de experții naționali, cât și de experții internaționali angajați în diferite misiuni de mediu în Republica Moldova.

Prevederile de bază: Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020 și Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia este elaborat în conformitate cu prevederile Programului de activitate al Guvernului Republicii Moldova „Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” (2013-2014), Capitolului „Protecția Mediului”, precum și cu prevederile Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023 și Planul de acțiuni pentru implementarea

Consultări publice la Ministerul Mediului

acesteia și Capitolului „Schimbări Climatice” din Acordul de Asociere și a Capitolului „Mediu” din proiectul Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.

Beneficiarii proiectului hotărârii sunt: ministerele de ramură, instituții

minimizare a degradării resurselor de apă și a diversității biologice etc.

Recomandările pe marginea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020 și Pla-

Planul Strategic pentru Biodiversitate 2011-2020 la nivel mondial, inclusiv Obiectivele Aichi pentru Biodiversitate, stabilite la Nagoya (Japonia, 2010), la Conferința Părților la Convenția privind Diversitatea Biologică și din Planul Strategic al Uniunii Europene

Pentru protecția mediului avem nevoie de cetățeni informați și activi

ile de cercetări științifice, autoritățile publice locale, organizațiile neguvernamentale și societatea civilă.

Rezultatele scontate ca urmare a implementării Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020 va fi asigurat cadrul normativ și instituțional eficient pentru gestionarea durabilă a diversității biologice; vor fi integrate cerințele tratatelor internaționale în politicile naționale în domeniul biodiversității, conservării speciilor rare, vulnerabile și periclitate; vor fi asigurate măsurile de stopare a degradării solului și de diminuare a efectelor schimbărilor climatice, de

nului de acțiuni pentru implementarea acesteia, supuse consultărilor publice, pot fi expediate în adresa dnei Ala Rotaru, pe adresa electronică: rotaru@mediu.gov.md, la numărul de telefon 22 20-45-22 sau pe adresa: or. Chișinău, str. Cosmonauților 9, biroul 611, Ministerul Mediului.

Proiectul Hotărârii Guvernului și nota informativă sunt disponibile pe pagina web oficială a Ministerului Mediului: www.mediu.gov.md/transparența în procesul decizional/proiecte în discuție, pe pagina: www.particip.gov.md sau la sediul Ministerului Mediului situat pe adresa: or. Chișinău, str. Cosmonauților 9, biroul 611.

pentru conservarea biodiversității până în a. 2020, care au stabilit prompt necesitatea evaluării de fiecare stat în parte a cauzelor degradării biodiversității și stabilirea măsurilor de diminuare a riscului de pierdere al obiectelor regnului vegetal și animal pentru următoarele decenii, pentru evitarea declinului ecologic, social și economic al populației.

În a.2001 a fost aprobată prima Strategie Națională și Planul de Acțiune în domeniul Conservării Diversității Biologice. Majoritatea acțiunilor, reflectate în prima Strategie au fost îndeplinite, iar evaluarea procesului de implementare, a fost reflectat

Beneficii pentru autorități

De ce e important pentru o autoritate publică să informeze, consulte și să încurajeze participarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor?

- ✓ Pentru a beneficia de informații prețioase și idei inovative
- ✓ Pentru a implementa mai ușor deciziile luate
- ✓ Pentru a avea susținerea cetățenilor pentru deciziile luate
- ✓ Pentru a-și îmbunătăți performanța și imaginea
- ✓ Pentru legitimitate
- ✓ Pentru a avea o comunitate informată și activă.

Data limită pentru comentarii ale publicului: 23 martie 2015.

Nota informativă a proiectului

Republica Moldova se confruntă și în continuare cu multiple probleme în domeniul conservării biodiversității. Interesul față de resursele naturale nu scade, utilizarea acestora este deseori nerațională, iar multe obiective naționale pentru protecția biodiversității necesită a fi soluționate. Condițiile actuale (schimbările climatice, fragmentarea habitatelor, poluarea, dispariția speciilor, etc.) și paradigma dezvoltării socio-economice a Republicii Moldova solicită o abordare mai realistă a rolului biodiversității pentru economia națională și o impulsionare a proceselor de protecție a acesteia.

În procesul de elaborare a prezentei hotărâri de Guvern sunt luate în considerație recomandările stipulate în

în 5 rapoarte naționale. Deși au fost înregistrate progrese semnificative în domeniul protecției biodiversității (extinderea ariilor naturale protejate, împădurire, restabilirea zonelor umede, dezvoltarea rețelei ecologice naționale, educația și conștientizarea ecologică a populației etc.), degradarea ecosistemelor și a habitatelor naturale nu a fost stopată, iar presiunea asupra biodiversității este în creștere.

Elaborarea Strategiei este determinată și de implementarea obligațiilor asumate de Republica Moldova în cadrul a circa 10 tratate internaționale în domeniul biodiversității, în special de Convenția Națiunilor Unite privind Diversitatea Biologică (Rio de Janeiro, 5 iunie 1992). Ținta acțiunilor de antrenare a Republicii Moldova în cadrul acestor tratate internaționale este: conservarea diversității biologice; utilizarea durabilă a componentelor

diversității biologice și partajarea corectă și echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice.

Strategia are patru obiective specifice, și anume:

1. Asigurarea managementului durabil și cadrului instituțional eficient în domeniul conservării diversității biologice.

2. Reducerea presiunii asupra diversității biologice pentru asigurarea dezvoltării durabile.

3. Asigurarea măsurilor de stopare a proceselor de amenințări pentru biodiversitate.

4. Asigurarea măsurilor de sporire a beneficiilor de la utilizarea resurselor naturale și a serviciilor ecosistemice.

Principalele instrumente necesare pentru realizarea obiectivelor vor fi: crearea cadrului instituțional și legislativ eficient în domeniu, implementarea reglementărilor tehnice și a standardelor internaționale în domeniul biodiversității, stabilirea măsurilor pentru cercetări științifice, educație și formare profesională, crearea instrumentelor informaționale, participative, financiare și economice.

Aspectul financiar-economic: Perspectivele finanțării au fost estimate de experții internaționali și naționali în domeniu, care au participat la elaborarea Strategiei în cadrul proiectului UNDP-GEF „Planificarea națională în domeniul biodiversității pentru a susține implementarea Planului Strategic al CDB 2011-2020 în Republica Moldova”. În cadrul acestui proiect a fost elaborat și Studiul de evidențiere a valorii economice a serviciilor ecosistemice în Republica Moldova, care stabilește abordările și principiile de perspectivă pentru oferirea unor servicii economice din partea ecosistemelor naturale și ale componentelor acestora.

Costul total de punere în aplicare a SDB va fi de 38.6 milioane lei. Sursele financiare de acoperire a costurilor de implementare a SDB sunt divizate în: *interne* (bugetul public național, mijloacele extrabugetare și cele speciale a diferitor fonduri) și *externe*. Finanțarea din contul surselor interne se estimează la 31,2 mln. lei sau 81% din costul total. Cofinanțarea externă se estimează la 18,8% din costul total sau 7,5 mln. lei. Majoritatea din cofinanțările externe a implementării Strategiei vor proveni din granturile Fondului Global de Mediu (GEF), Banca Mondială, Fondurile Europene etc.

Aprobarea Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020 va permite ca țara noastră să devină eligibilă pentru mecanismele financiare ale Fondului Global de Mediu (FGM) și altor donatori internaționali, care acordă suport pentru implementarea la nivel național al prevederilor Planului Strategic pentru Biodiversitate pentru a. 2011-2020 și a cerințelor Convenției privind Diversitatea Biologică (CDB).

Proiectul Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia a fost elaborat de către Ministerul Mediului, cu suportul logistic și financiar din partea Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD Moldova) și Fondul Global de Mediu (FGM).

Procesul de elaborare a Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia a implicat o consultare largă cu părțile interesate, care au fost reprezentate de ministerele de ramură, instituțiile de cercetări științifice, organizațiile donatoare, organizațiile neguvernamentale și societatea civilă.

Informarea este un prim pas pentru o participare reușită

Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea drepturilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

(Constituția Republicii Moldova, art. 39 alin. (1))

Participarea cetățenească este procesul prin care preocupările, nevoile și valorile cetățenilor sunt încorporate procesului de luare a deciziilor în cadrul administrației publice. Conform practicii internaționale, există mai multe avantaje ale participării cetățenești pentru administrația publică, inclusiv: restabilește și construiește încrederea între administrația publică și cetățeni; ajută administrația să identifice nevoile comunității; conduce comunitatea către consens și nu către conflict; administrația și cetățenii sunt capabili să abordeze împreună problemele și oportunitățile într-un mod creativ. Pe de altă parte, cetățenii au posibilitatea să ia cunoștință de proiectele de reglementări propuse de administrația publică, să-și exprime punctele de vedere cu privire la aceste proiecte, să-și apere interesele personale și cele ale comunității.

Republica Moldova este una din puținele țări din lume care dispune de un act normativ special în domeniul informării, consultării și participării cetățenești. Este vorba de Legea privind transparența în procesul decizional nr.239 – XVI, adoptată la 13.11.2008 (Monitorul Oficial nr. 215 – 217 / 798 din 5.12.2008), intrată în vigoare în martie 2009, care stabilește normele aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, altor autorități publice și reglementează raporturile lor cu cetățenii, cu asociațiile constituite în corespundere cu legea, cu alte părți interesate în vederea participării la procesul decizional.

Sub incidența prezentei legi cad autoritățile publice centrale - Parlamentul și autoritățile create de acesta, Președintele Republicii Moldova, Guvernul, ministerele, serviciile publice descentralizate ale acestora, alte autorități administrative centrale și autorități de reglementare; autoritățile administrației publice locale - consiliile locale, primăriile satelor (comunelor), orașelor (municipiilor), președinții raioanelor, serviciile publice descentralizate și instituțiile de interes local. De asemenea, sub incidența legii cad persoanele juridice de drept public și privat care gestionează și utilizează mijloace financiare publice.

Conform legii, autoritățile publice vor consulta cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate în privința proiectelor de acte legislative, administrative care pot avea impact social, economic, de mediu (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice).

Legea stipulează următoarele principii ale transparenței procesului decizional: a) informarea, în modul stabilit, a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate despre inițierea elaborării deciziilor și despre consul-

Prin participare publică, monitorizare și evaluare putem determina factorii de decizie să pună capăt extragerii nerambursabile a nisipului și prundișului din râul Nistru

Transparența în procesul decizional

tarea publică pe marginea proiectelor de decizii respective; b) asigurarea de posibilități egale pentru participarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate la procesul decizional.

Cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate au dreptul: să participe, în condițiile prezentei legi, la orice etapă a procesului decizional; să solicite și să obțină informații referitoare la procesul decizional, inclusiv să primească proiectele de decizii însoțite de materialele aferente, în condițiile Legii privind accesul la informație; să propună autorităților publice inițierea elaborării și adoptării deciziilor; să prezinte autorităților publice recomandări referitoare la proiectele de decizii supuse discuțiilor.

Autoritățile publice sunt obligate să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, inclusiv prin: diseminarea informației referitoare la programele (planurile) anuale de activitate prin plasarea acestora pe pagina web oficială a autorității publice, prin afișarea lor la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzarea lor în mass-media centrală sau locală, după caz; informarea, în modul stabilit, asupra organizării procesului decizional; instituționalizarea mecanismelor de cooperare și de parteneriat cu societă-

tea; recepționarea și examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, ale altor părți interesate în scopul utilizării lor la elaborarea proiectelor de decizii; consultarea opiniei tuturor părților interesate de examinarea proiectelor de decizii.

Legea, de asemenea, stabilește următoarele etape principale ale asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor: informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei; punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia; examinarea recomandărilor cetățenilor, consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate; în procesul de elaborare a proiectelor de decizii; informarea publicului referitor la deciziile adoptate.

La inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, cu cel puțin 15 zile lucrătoare până la examinarea deciziei, anunțul respectiv pe pagina web oficială, îl va expedia prin intermediul poștei electronice părților interesate, îl va afișa la sediul său într-un spațiu accesibil publicului și/sau îl va difuza în mass-media centrală sau locală, după caz.

Consultarea se efectuează: la inițiativa autorității publice responsabile de elaborarea proiectului de decizie; la inițiativa unei alte autorități publice, conform competenței; la propunerea

cetățeanului, asociației constituite în corespundere cu legea, altei părți interesate.

Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 15 zile lucrătoare din data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei, cu posibilitatea extinderii acestui termen, după caz. Autoritatea publică va întocmi un dosar privind elaborarea proiectului de decizie, care va conține procesele-verbale privind consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate, recomandările parvenite și sinteza acestora. Dosarul privind elaborarea proiectului de decizie este accesibil pentru toți cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate.

Sinteza recomandărilor parvenite vor fi plasate pe pagina web oficială a autorității publice, va fi afișată la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau va fi difuzată în mass-media centrală sau locală, după caz. Proiectul de decizie se transmite spre examinare împreună cu sinteza recomandărilor.

Ședințele din cadrul autorităților publice privind luarea de decizii sunt publice, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Împiedicarea accesului la ședințele publice ale autorităților publice sau compromiterea procesului decizional prin tănuirea informației de interes public ori prin

denaturarea acesteia se sancționează conform legii.

În cazul situațiilor excepționale, al căror regim este stabilit de lege, proiectele de decizii urgente pot fi supuse elaborării și adoptării fără respectarea etapelor prevăzute de Legea privind transparența în procesul decizional, cu argumentarea publică în termen de cel mult 10 zile de la adoptare.

Autoritățile publice vor asigura accesul la deciziile adoptate, de asemenea, acestea vor întocmi și vor aduce la cunoștința publicului rapoarte anuale privind transparența în procesul decizional, care vor conține: numărul deciziilor adoptate de autoritatea publică respectivă pe parcursul anului de referință; numărul total al recomandărilor recepționate în cadrul procesului decizional; numărul întrunirilor consultative, al dezbaterilor publice și al ședințelor publice organizate; numărul cazurilor în care acțiunile sau deciziile autorității publice au fost contestate pentru nerespectarea prezentei legi și sancțiunile aplicate pentru încălcarea Legii privind transparența în procesul decizional. Raportul anual privind transparența în procesul decizional va fi făcut public în condițiile legii nu mai târziu de sfârșitul trimestrului I al anului imediat următor anului de referință.

Vasile SPINEL,
Centrul de Promovare a Libertății
de Exprimare și a Accesului la
Informație „Acces-info”

„CONSOLIDAREA GUVERNĂRII ECOLOGICE
PRIN FORMAREA CAPACITĂȚILOR ONG”

**MONITORIZARE PENTRU
O BUNĂ GUVERNARE DE MEDIU**

Ediție specială realizată în cadrul proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu suportul programului „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD).

Această ediție specială nu poate fi pusă în vânzare liberă și se distribuie gratuit ca supliment la revista cu distribuție națională „Natura”. Tiraj: 8000 exemplare.
Viziunile, opiniile, pozițiile sau strategiile care se includ în această publicație nu neapărat reflectă opinia donatorilor. Surse: www.medi.gov.md, www.particip.gov.md.

Coordonator: Alecu Reniță, președinte MEM, mem@mem.md

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, str. S. Lazo 13, of. 2A, 022 23 26 54